

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1902. márczius 30.

Vasárnap.

XXI évfolyam 26. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb a petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

Föltámadás.

Nagypénteknek világrendítő, de egy újvilágot teremtő tragédiája még ma is napja a gyásznak, mindenütt, hol a hitnek érző lelke világít a szívekben.

Ma egy halálnak irtóztatós mártír-umát szenvedte végig az Istenember s bár ezáltal örök fényűvé vált dicsősége, örökéletűvé tanai, miként megszenvedett, egy csaknem letörülhetlen bolyge a vallás történelemnek az ő kinszenvedése.

Ám, az erkölcsi bensőség biztos győzelménél a megpróbáltatások után is kiáltó tanu bizonyosságai mutatják, magában a világtörténelemben is s nemesak a hitnek misztikus, imbolygó ködpára által leplezett históriájában, hogy igenis van föltámadás, van új élet, hol diadalmaskodik a tusákon a tisztaság, győz az elfogult vakság fölött az igazság, legyőri Dávid Góliáthot, s mindenekfelett urrá lesz az eszme az erő fölött!

Van, van föltámadás!

Volt, van és lesz!

Nagypéntek után fölnyílt a Megváltó sirját elfödőző kődarab husvétkor, — a zsarnokság, elnyomatás lánczait pehelyként szórta szét a márczius idusának szeléből kiviharzott eszményi erő, vagy jobban mondva erős eszmény, s a dicső bukás után következő fellegek villámterhes mellökben hordozták a kiengesztelődés, a béke sugárkévéit is, a melyek azóta egyre termékenyítőbben ragyognak le közéletünk mezőire.

... Prófan dolognak látszik, de a természet örök törvényének megbizonyosodása az, ha a hitbeli megpróbáltatásokat egyszerre említjük a nemzet életének szomorú korszakaival.

Hiszen, a nemzeti eszme egy élő hit, a melynek, fájdalom, épen úgy voltak mártírjai, miként a Názarethinek.

Ő egy egész emberiségért szenvedett, s jutalma örök dicsőség, örök élet leve, miből hív szolgáltnak, hozzá képest kicsiny apostolainak is juttat vala, — a nemzetben élő örök hit és bizalom hőseit, harczosait és pedig épen úgy megbeesüli az érzésben összeforrótt köztudat: a nemzetelő lelkiismerete, s példányképeül épen úgy állítja oda az önfeláldozásnak, a hazaszeretletnek.

Hit nem lehet a hazarögének imádása nélkül, hazaszeretlet nem képzelhető hit-hűség nélkül, mert ebből a kettős érzelméből van összefonódva az emberi lélek minden nemes gerjedelme.

És épen, mert így van, mert a föltámadásnak nagy vallási ünnepén, egyidejűleg ujjonghatunk benső hazafias öröm-

mel a nemzeti közszellem egybeforradásán, eget kérő öserejében való minduntalan megnyilvánulásán, mely a kicsinyes széthuzás útjait nem eltérő, hanem egybefutó ösvényekké teszi, mikor a föltámadást Krisztus a maga égi trónjáról lepillantva a nemes harcok tanúságaiban önfeláldozásra tanított földi trón birtokosát láthatja alatta és fölöttünk, akkor a nemzeti öserőn nem vehetnek a sötétségpoklainak kapui diadalmat, s biztos önérzettel, meleg érzéssel, hívó hittel zenghet ad multos annos:

... Hallelujah!

Dr. Szász Károly.

Mikor lesz a képviselő választás? Kézdivásárhely város központi választmánya a Benke Gyula lemondásával szükségessé vált országos képviselőválasztás tárgyában f. hó 27-én tartott ülésében határozott. A választás idejéről: április 16-ik napját tűzte ki; a választás vezetésére pedig megválasztotta elnökül: Dr. Török Andor polgármestert helyettes elnökévé: Nagy Károly árvaházi igazgatót; jegyzővé: Lakatos Kálmán tanácsírnokot, helyettes jegyzővé: Turóczy László könyvtároskedőt.

A képviselőház ülése. A képviselőház márcz. 25-én délelőtt Dániel Gábor elnökelete alatt formális ülést tartott. Az ülés iránt oly kicsiny volt az érdeklődés, hogy csak fél tizenkét órakor lehetett megnyitni. Egyetlen tárgy az volt, hogy Neményi Ambrus benyújtotta a pénzügyi bizottság jelentését a konverzióról szóló törvényjavaslatról. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök az ülést bezárta s most már április 3-ikáig háborítlanul élvezhetik a képviselők a husvétii szünetet.

A büntető törvénykönyv reformja. A büntető törvénykönyv javaslatának előadói tervezete már elkészült s legközelebb nyilvánosságra kerül. A tervezet állítólag a feltételes elítélésre, a pénzbüntetések közmunkával lerovására nézve is tartalmaz rendelkezést, az eddigi 12 éves korhatárt 14-re emeli s különösen súlyt helyez a fiatalok büntetésének javító-intézetekbe való elhelyezésére. A börtönbüntetést, mint büntetésnemet, a tervezet eltörölni javasolja, fogház- és fegyházbüntetéssel helyettesítvén azt.

Választási mozgalmak. A jelöltek száma újból növekedett Kézdivásárhelyen. Pár napon át itt időzött városunkban bizonyos Dr. Varságh Zoltán nevű fővárosi ur, ki mint függetlenségi jelölt szeretett volna fellépni. Valami meleg fogadtatásra azonban nem találhatott, mivel már nyom nélkül elutazott. Kivüle Szakács Péter, marosvásárhelyi iparkamarai titkárt is emlegetik függetlenségi jelöltül. Az ő fellépésében inkább lehet bízni, de aligha rem „batalmas” ellenfélre talál a harmadik jelölt: bizonyos Barlay József személyében Budapestről, ki egy hozzánk intézett nyilatkozata szerint azon ígéretet tette állítólag néhány előkelőbb kézdívasárhelyi választónak, hogy ha ő lesz a város képviselője, „fizetésének felét a közönség rendelkezésére bocsátja ipari gépek szerzésére s ezenkívül Kézdivásárhelyen öt év lefolyása alatt egy millió korona értékű ipart fog Kézdivásárhelyen teremteni.”

A függetlenségi pártnak egy jelöltje különben több, mint bizonyos az ifj. Kovács János személyében.

A szabadelvűpárt hívei minden valószínűség szerint Kovács Albert, (Apponyi híve) a volt nemzeti párt elnöke, Bárc Szentkereszty Béla vagy Dr. Sinkovits Ottó személye körül tognak csoportosulni.

Szekely-kongresszus.

Márcz. 24-én tartotta a Székely-kongresszus rendező-bizottsága ügyrendkészítő és munkafelosztó nagygyűlését Budapesten a Köztelkek tanácskozó termében. Az ülésen Bedő Albert ny. államtitkár, orsz. képviselő, mint a székely képviselők társaságának elnöke, elnökölt. Jelen voltak: az E. M. K. E., O. M. G. E., Székely-Egylet, Marosvásárhelyi Székely Kereskedelmi és iparkamara, Marosvásárhelyi Székely-Társaság képviselői; a székely országgyűlési képviselők közül: Bedő Albert, Bedőházy János, gróf Bethlen István, Boneza Miklós (Aranyosszék), Gáll Sándor, Heltai Ferencz, báró Kemény Ákos, László Mihály, Sándor József, Sebess Dónes, Györffy Gyula, Molnár József, Ugron János; stb.

Az ülés beható és részletes tárgyalás után következő ügyrendet stb. állapította meg:

A székely-kongresszust rendezik: az O. M. G. E., a Székely-Egylet, az E. M. K. E., a Marosvásárhelyi Székely-Társaság és a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és iparkamara.

A kongresszus célja: a Székelyföld földmívelési, ipari, kereskedelmi és közművelődési érdekeinek szolgálatára teendő intézkedések, s ezekkel kapcsolatban a székely kivándorlással összefüggő gazdasági és társadalmi bajok megvitatása és az orvosszerek kijelölése. Az ezekre vonatkozó minden szó- és írásbeli tárgyalásban s a kongresszus részéről kiadandó iratokban a politikai szempontok felvételének teljes mellőzésével.

A kongresszus helye és ideje: Székelyföld, 1902. évi július hó első fele.

A kongresszus tárgyai: I. Megnyitó ülés. Szervezkedés a rendező-bizottság választásai alapján.

II. Szakosztályok működése. A kongresszus öt szakosztályra oszlik fel; ezek:

A) Östermelési szakosztály.

B) Ipari, kereskedelmi, értékesítési és közlekedési szakosztály. Vezeti a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara.

C) Birtokpolitikai, adó- és hitelügyi szakosztály. Vezeti az O. M. G. E.

D) Közművelődési és közegészségügyi szakosztály. Vezeti az E. M. K. E.

E) Kivándorlási szakosztály. Vezeti a marosvásárhelyi Székely Társaság.

III. Záróülés.

Hazafiság és vallásosság.

Két hazát adott az örök Isten a mulandó embernek. Egyik az, melyről a költő így rebeg: „Bölesöd az s majdan sírod is, mely ápol s eltakar”. A másik pedig, a melyről szt. Pál így szól: „Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe föl nem hatott, milyen az a boldogság, melyet Isten készített azoknak, kik Őt szeretik”. Az egyik hazánk, a melyről a költő zeng, velünk együtt mulandó.

„Memento homo”: hirdeti halálad. Ember, meg kell halnod! „Ég és föld elmúlnak” zokog az evangélium szava hozzánk.

„Nincs itt maradandó városunk”... A másik haza, mely láthatatlan emberi szemnek, de örök. Mivel örök, értéke is nagyobb. Ki veszélyeztetné a múlt perczet, az örökkéartóért?

Egyének boldogságán épül a társadalom jóléte s ezen nyugszik a haza virágzó állapota is. A hazafiság tehát állapot, vagyis szakadatlan láncolata a bonfui tetteknek, jócselekedeteknek, erényeknek; a mint a vallásosság is az, a szívnek, ősznek, akaratnak küzdelme az örök cél érdekében. Ime az iker-testvérek: hazafiság és vallásosság. Vagy: Isten és Haza.

Boldog, ki mindkettőt egyesíteni tudja lelkében.

A hazafiság nem politikai színezet; nem privilegiuma egy pártnak, nem jutalma hatalmi törekvéseknek. A hazafiságnak mérlege a: honszeretet.

Közös cél, közös kincs s annál boldogabb a haza, minél többen munkálnak jólétének előmozdításán. Igen, ez a hazafiság. Kiállni az élet szinpadára, felvenni a harszot, a nemes küzdelmet, a lakodalmas törekvést hazánk, földi anyánk védelmére.

Neki áldozni ifjuságunkat, érette kockára tenni férfi erőket, oltárára felajánlani élemedett korunk bölcs tapasztalatait. Ez a hazafiság. A hazafiság nem nagy hangú frázisokban, nem üres semmitmondó szavakban áll, melyek elröpülnek, mint a köd és lehellet, ha nem állandó tettek követésére méltó jócselekedetek gyakorlásában birja alapját. Ez a hazafiság. „Föl nemzetemnek apraja, nagyja!

Szűgyen reá, ki lomhán vesztegel, — Dicsőség arra, a ki dolgozik...” (Petőfi.)

Munka teszi az embert nemessé, a testet erőssé, az országot virágzóvá. A tétlenség öl. A ki kiveszi részét a nemes versenytől; a ki tesz, fáradozik; a ki az izzadástól nem fél, az akadályoktól nem riad meg; a nehézségeket siet legyőzni: az hazafi. Cselekedete pedig: hazafiság. Oh áldott az a kéz, melynek izmai hazája szolgálatában fáradoznak! Áldott az az értelem, mely hazája érdekében kitarja kineseit. A hazafiság nines korhoz, nines nemhez kötve. Nem beszél egy nyelvet, de egyet érez, ez a hön boldogsága. Ilyen a vallásosság is. Egy nagy birodalom, melynek minden lakója égi babérra vágyakozik. Ezért és ennek elérésében hisz, remél, szeret, szívében lakik az Isten, cselekedeteinek mozgatója, tetteinek irányítója s majdan jutalma is. „Minden ország támasza s talpköve a tiszta erkölcs...”

Imádandó isteni Mester, kegyes Jézus, Te vagy az igaz hazafiság és önzetlen vallásosság örök Pél-

dája! Könyeztél országod fővárosának: Jeruzsálemnek leendő pusztulása miatt; meghaltál a mások bűneiért. Isten és ember voltál. Két hazád volt Neked is, egy földi, mely felbomlott s egy égi, hol ma is dicsőséggel uralkodol. — „Tanító, mondák apostolaid, nézd mily kövek és minő épületek” czélozva Jeruzsálem szépségére. Halálutjában népsokaság kísért. Siratták az Üdvözítőt. Ezt mondottad: „Bizony mondom nektek, kő kövön nem marad e városból.” Majd így szóltál: „Ne siránkozzatok rajtam, hanem sirjatok inkább magatokon, mert Jeruzsálem elpusztul.” Beteljesedett ez is, mint minden, a mit jövendőltél. Eljött Titus római seregével s a törőnelem föltárja a világnak, mit tett a zsidókkal. A ma élő nemzedék is e esodás esemény örök igazságát hirdeti.

Ez a hazafiság diadala, ez a vallásosság isteni ereje. „Emberek, ily nyomokon haladjunk!” A ki az én utamon jár, nem jár sötétségben.” Ő mondotta.

Hazafiság és vallásosság feltételezik egymást. Először példákat mondok. A példa vonz.

A szentek közül: Szt Istvánt, Szt Lászlót emlitem. A hősök közül: Ugolinót, a bátor érseket, a ki a gyászos Sajó partján vészelt el honáért; Nagy Lajost, szűz Mária buzgó fiát, a hős dalit; a dicső Hunyadi Jánost, a török rémét; Kapisztránt; az igazságos Mátyást; Tomorit, Pázmánt, Rákóczy Ferenczet, Erdősi Imrét, Battyányi Lajost, az aradi 13-at, gróf Széchenyi Istvánt.

„Nem tudom én ki volt nagyobb,
Melyik dicsőbb... nem keresem.”

De, hogy példájukat követni kell, azt érezem, azt hirdetem. Kereszt és kard, vallásosság és vitézség, honszeretet és élő hit; ezek a földi és mennyi élet csillagai. Boldog az egyes, boldog az egész nép, mely ezt megérteti, követni tudja. „Kard szerezte ezt a hazát, vallásosság tartja fenn.” „Concordia res parvae creseunt, discordia maximae dilabuntur.” „Tolle, lege.” „Olvasd és okuld.”...

Szívem megtelik áhitattal, mint a virág a nyári reggel harmatával. Szeretnék leborulni én is ily emlékek láttára, mint egykor Mózes a Hóré hegyén, midőn Urának fénylő arcát az ég csipkebokorban szemlélte. „Nekünk azonban a múlt csak egy behatolt sirbolt, a melyben kegyeletünk porladozó ereklyeket, — követésre méltó példákat — selyt, de a miket onnan életre kelni nem látunk soha többé.”

Ébredjete szentek, hősök, honszeretet ragyogó alakjai! Szükségünk van roátok. Lanyhul a hazafiság, hidegülni kezd a vallásosság. Ébredjete. Hangzik a sirbolt osztó igazsággal: „Van Mózesetek, vannak próféták, hallgassátok azokat.” „De talán, ha a holtak közül szól hozzánk valaki, jobban ráhallgatunk”

toldja a szót háborgó lelkünk balga reménnyel. Mindegy. Élő vagy holt, mult vagy jelen riaszt is álmunkból, ébredjünk. Tenni kell. A hazafiság és a hit nem portéka, melyet elteszünk egy napról a másikra; gyertyaláng az, melyet este gyújtunk, éjjel életünk s melynek folytatása a hajnali kelő nap aransugara. Ennek a mécsnek kialudni nem szabad oha; ennek a munkának szünetelni nem lehet. Ez az az örökmozgó: mobile perpetuum, mely számokra itt a földön s ott az égben kamattal adja gyümölcsét. Lám, ez a hazafiság, ez a vallásosság.

Ez az oka, hogy jó hazafi csak az lehet, ki egyuttal vallásos is, mert a hazafiság és a vallásosság oly szoros kapcsolatban vannak egymással, hogy ezeket egymástól szétválasztani szinte lehetetlen. Isten szeretete és a haza szeretete egy viszonylik egymáshoz, mint a test és lélek, ég és föld, hazafiság és vallásosság. Szeretoi Istent — önmagáért, szeretni a hazát Istenért, ez a helyes szeretet.

A vallástalan ember nem szereti Istent, nem szereti annak teremtményeit; hazáját sem szeretheti. A ki pedig hazáját nem szereti, az jó hazafi nem lehet. Csak béres.

Testvéreim, magyarok, úgy szállingóznak a hazafiság jelszavai a levegőben, mint a tavaszi hópelyhek. Lohull a hőpohely s olvad. Vége a hazafiságnak. Holló károga csak az üres jelszó, nem füllemlüle őneke. Ez tetszik, amiz kellemetlen. Márciusnak Idusán és a föltámadás nagynapján gondoljatek véreim, a hazafiságra és vallásosságra. Támadjatek föl a sir óléből; tanuljatek meg, hogy a megfeszített Krisztus honának legnagyobb hazafija volt. „Ajtátek meg a Császárnak, a mi a császáré, és Istennek, a mi Istené.” Nem hazafiság ez? Áldozni a hon oltárára: vitam et sanguinem; jobban szeretni Istent a földön is mindennél, nem hazafiság, nem vallásosság ez? „A hazaszeretet erőnyét Isten oltotta a szívbe.” „Szívet cseréljen hát a ki hazát cserél.”

„Tied vagyok, tied hazám!

E szív, e lélek...”

Szánd meg Isten a magyart,
Nyujts feléje védő kart.”

Asbóth Viktor.

NAPI HIREK.

— Kitüntetés. A király Altorjai Apó Irma bárónő, brixeni lakosnak a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismeréséül a másodosztályú Erzsébet rendet adományozta.

TÁRCA.

Husvétí rigmusok. *)

I.

Vizbevető hétfő ma nekem úgy tetszik,
Látom az utcákon, hogy egymást öntözik.
Kártyával nem öntöm, mert az nem tisztesség,
Ha kannával öntöm, úgy leszen ékesség.
Nekünk ugyes jól lesz, ha kannával öntsük,
Hogy a kicsinyeket nagyon meg ne sértjük,
Öntök asszonyt, embert kedves magzatjával;
Várok piros tojást, igen de párjával.
Ha párjával nem adják, el sem fogom venni,
Ha párjával adják, meg fogom köszönni.

*

Köszönöm szívéből kedves adományát.
Ha én nem adhatom szívem szerint mását,
Adja a jó Isten magukra áldását.

II.

Hogy feltámadt Krisztus, örömmel hirdessük.
Mert mi Galília városából jöttünk.
Ide is eljöttünk a megöntözésre,
Hogy üdvöt hirdessünk ez háznak népére.

Házi leány s asszony, ne legyünk terhére,
Hogyha egy kis vizet öntünk természetére.
Mert, ha restek leszünk véghezvitelére,
Nem virágozik szépet nekünk jövendőre.
Virágozzék mindig ékes virágokat,
S nyerjen az Egékben fényes koronákat.
Megöntözésünknek mi legyen a célja,
Azt a leány-asszony legjobban tudhatja.
De mégis megmondom, egy pár piros tojás,
Az is olyan legyen, mint az aranyfolyás,
S ezzel Isten hozzád tündöklő virágszál,
Virágozzál mindig míg élted sirba száll.

III.

Minerva fiak közt én is kertészkedtem,
Sok szép virágszálát meg is öntözgettem.
Hogy itt is virág van, azt is észrevettem,
Megöntözésére ide is eljöttem.
Jere hát elémbé, kedves, szép ibolyám,
Télben is zöldelő, kereded muskátám.
En téged szívűből, ha nem szeretnélek,
Tiszta forrásvízből megsem öntöznék.
Állj elé virágszál a megöntözésre,
Hogy jobban viruljál az éden kertjében.
A hol is hallatszík szava trombitának,
Legyetek lakói Isten országának.

IV.

Szerencsés jó reggelt adjon az Uristen,
Régi szokás szerint, vers mondani jöttem.

Kedves bátyám uram, a ház család feje,
Kedves névém asszony, ennek kedves nője,
Szomorú nap vala ezeltől három nap,
Nagy kínok közt halt meg a legnagyobb főpap.
De már kiszabadult a halál fogságából,
Feltámadott s kijött szent koporsójából,
Egy kedves kis leányt ide szalasztottunk,
A kinek mi mindig a nyomába voltunk.
Nyájasan akarunk mi ő vele bántani,
Ötlet egy pár tojás, megfogja váltani.
Még pedig pirosan meg legyen az fekete,
Ugy a vízöntéstől meg is leszen mentve.

*

Köszönettel veszzük a szép ajándékot,
Melyet jó asszonyunk nemcsak megmutatott,
Hanem meg is adott.

V.

Nagyon elfáradtam, mert sokat koczkáztam,
Jártam, ültem, költem, hevültem és fáztam.
Berekben, mezőkben, sokszor úgy megáztam,
Hogy a ki meglátott, azt tudta halásztam.
Én vagyok apámnak cipőkös inassa,
Urgányos kovácsnak vasverő díjassa.
Ezen hazugságért tán valamit adnak.
Vagy egy jó kancsó bort mindjárt előrántnak.
Áldja meg az Isten ez háznak gazdáját.
Gazdájával együtt házi gazdasszonyát,
Ennek a váltsága egy pár piros tojás,
Az is olyan legyen, mint az aranyfolyás.

*) Balázs Mártonnak a., Háromszékvármegyei husvétí írott tojásokról és népszokásokról” cz. értekezéséből.

— **Eljegyzés.** Csik-esekefalvi Dr. Fodor Antal esikvármegyei földbirtokos, királyi közigazgató, és. és kir. tüzérhadnagy, Budapesten, Husvét napján tartja eljegyzését esikszentmártoni Bochkor Károly egyetemi tanár és neje Kanócz Irma leányával. Szerencse kísérje a megkötendő szép frigyét.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Máthé Dezső, tordai kir. törvényszéki aljegyzőt ugyanoda kinevezte jegyzővé.

— **Egy derék pap korai elhunytáról** vettünk szomorú jelentést. Szabó Géza, felesernátoni ref. lelkésznek 51 éves korában 22 évi buzgó papi működés után történt elmúlásáról szól az a két gyászjelentés, melyek egyikét bánatos özvegye sz. Silveszter Juliánna, gyermekei és családja, másikat a közdi ev. ref. egyházmegye tiszteletreméltó papi testülete adta ki. Teljesen igazak a gyászjelentés szavai, hogy: „Szelid lelkülete, békesség-szeretete, lelkiismeretes buzgósa és önzetlen hív munkássága által korán megszerzte mind végig megtartotta az egyházmegye kitüntető bizalmát, mely őt az egyházmegye előljárói közé emelte, közügyigazgatói, számvevői, pénztárnoki állásokkal tisztelte meg.” A boldogult valóban példányképe volt a szelid lelkületű, emelkedett szellemű, békés szerető jó papnak s önzetlen hű barátának, ki nemcsak családja s kartársai körében, de a gondjaira bízott hívek között is az egyetértést, békességet, szeretetet hirdette, s hűveivel soha sem jött ellenkezésbe sem politikai téren. Ezért méltán kiérdemelte azt a sok könnyűt, melylyel hűlő tetemét barátjai, hívei kikisérték utolsó útjára. Temetése f. hó 27-én d. u. volt Felesernátonban páratlan részvét között. Koporsója fölött Bodor Géza esperes, Kelemen Győző és Kiss József lelkész úrjai mondottak nagyhatású gyászbeszédet és imákat. Áldott legyen emléke!

— **Unitárius isteni tisztelet.** Közdivásárhelyi f. hó 31-én (ünnepek másodnapján) a helyi polgári fiú iskola egyik termében urvacsora osztással egybekötött unitárius isteni tiszteletet tart Göncz Mihály beszolgáló laborfalvi lelkész. Az érdeklődők figyelmébe ajánljuk.

— **Halálozás.** Molnár Sándor nyug. kir. segédtanfelegyelő, ki mint tanf. tollnok s előzőleg kántortanító, Háromszék megyében, Seps-Szentgyörgyön is működött, 70 éves korában Zalaegerszegen meghalt. Béke poraira.

— **Új körjegyző.** A zalán-oltszomi körjegyzői csoportban Apor Albert elhunytával megüresedett körjegyzői állásra a f. hó 27. Kónya főszolgabíró vezetésével tartott gyűlésben Sára Ferenc sepsijárási írnokot választották meg.

VI.

Ide ki a dombon, felnőtt bogáncskóró,
Tudom, hogy bátyámból se lesz királybíró.
Csillagos kisasszony, mit néssz a szemembe,
Tán beleszeretél uri természetembe.
Inkább siess, fuss el, bujj a kamarába,
Hozz ki egy pár tojást a téd a tarisnyába,
Két kupa pálinkát töles a kulacsomba,
Egy kaláspereczet akasz a nyakamba.

VII.

Dicsértessék Jézus a magas mennyekben,
Ki ma feltámadott oly nagy dicsőségben.
Kin! halált szenvedett el, romlandó teste,
Ámde feltámadott ő nagy dicsőségbe.
Ma van hát az a nap, melyen feltámadott,
A nagy ellenséggel diadalmaskodott.
Mert embernek nem volt soha ily hatalma,
A halálos sírból ismét talpra állta.
Megmutatta nekünk bűnös embereknek,
Hogy az Isten ellen, ők hiába tesznek!
Oh édes Jézusom, ki ma feltámadtál,
A nagy ellenséggel diadalmaskodtál,
Engedd, hogy e házban minden gyes tagja,
Vegyen részt a Krisztus feltámadásába.

*

Annak ünepe, hogy ő feltámadott,
Pirosra festik a fehér tojásokat.
Mi pedig kertészek virágokat szedünk,
Minden virágzsálat tojásért megöntünk.

— **Esküvő.** Tyukodi Jenő, kémeri (szilágymegyei) áll. isk. tanító március 31-én, d. e. 11 órakor tartja esküvőjét Czofalván Biró Franciskával, Biró Béla, ottani áll. tanító kedves leányával, Biró Sándor, közdivásárhelyi polg. isk. tanár hugával. Zavartalan boldogság kísérje a szép frigyét.

— **Kanyaró Lemhényben.** A kanyaró Lemhényben a legsúlyosabb alakjában fellépett s egyre és tömegesen szedi az áldozatokat. Csaknem mindennap temetnek 1—2 gyermeket, kik e betegségben pusztulnak el.

— **Halálozás.** Zaláni Szabó János, zabolai ev. ref. kántor-tanító néhai Szabó Lázár martonfalvi áll. tanító édes atyja, f. hó 26-án 69 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt. A boldogult 41 évig volt Zabolán ref. kántor és tanító s becsületes hív munkájával, szelid modorával az egész község szeretetét, becsülését kiérdemelte. Porrásezt f. hó 28-án helyezték nagy részvét között örök nyugalomra. Béke poraira.

— **A „Közdivásárhelyi Székely Társaság”** A közdivásárhelyi „Székely-Társaság” 1902. március 28-án pénteken d. u. 5 órakor, a korona vendéglőben tartotta 13-ik összejövetelét, a következő tárgysorozattal: 1. A tárgyalás megnyitása s elnöki előterjesztések (Iocze I.) 2. A közdivásárhelyi polgári leányiskola ügyében felirat (Vajna K.) 3. Dr. Sebes Dönes tanulmánya (ismerteti Dr. Vargha B.) 4. Gróf Lázár Ádám „Székely kérdés” című füzetének bemutatása. 5. Irodalmi nyak.

— **A Vigadó-estélyre** nagyban folynak a készülődések s a mint az előjelekből következtetni lehet, pompásan fog sikerülni. A műsorban némi változás lesz. A menyiben Weltheimer Vilma k. a. a családjában előfordult gyászeset miatt nyilvánosan nem szerepelhetvén, őt a zongorajátékban Kovács Ella k. a. fogja helyettesíteni.

Levelezés.

Kisbirtokosok veszedelme.

Alsó-Csernátón, 1902. márc. 25.

Alsó-Csernátón községében több mint ötven évvel ezelőtt a közbirtokosság tulajdonát képező erdőségekből mintegy kétezer holdnyi terület a birtokosok között birtokarány szerint felosztott. A felosztás úgy történt, hogy minden egyes birtokos 3 táblában kapta ki a részesedését, hogy nehogy a birtokosoknak egy része mind jó erdőt, s a másik része mind rossz erdőt kapjon. A birtokosok ezen felosztott erdőket úgy használták idáig, hogy az erdők fájával mindenik birtokos szabadon rendelkezett, azt tetszése szerint értékesítette, de a legeltetést közösen gyakorolták, mivel egyenkint, a három helyen történt kihasítás miatt, a kicsiny táblákon nem tudták volna a legelőt felhasználni.

Ezen félszázadon keresztül gyakorolt közös legeltetés a birtokosok közös boldogulására vezetett, mert a fenjelzett terület a község összes birtokosainak tejlő és igás barmaiból álló csordája legelt, tehát itt a közbirtokosság haza járó csordát tartott fenn.

Midőn a tagosítás megtörtént, s így az ugaron és réteken való közös legeltetés megszűnt, tejlő és igás barmain egészen a haza járó csordába szorultak. Igen, de itt minden kisbirtokos tudott legalább egy fejős tehént tartani, s ez után családja számára volt egy kis kenyere. Tehát a birtokrendezésből származó megzavarásokkal szemben is volt a birtokosság nagy többségét képező kisbirtokosoknak egy reménye, az, hogy ezen felosztott erdőkben tudnak haza járó csordát tartani, s ez által a mindennapi növekedő közterheket a marhatenyésztés útján valahogyan még kedvezőtlen termékek idején is képesek lesznek elhordozni.

Fájdalom! egészen eladósodott, a tönkre jutás szélén álló népünknek még ezen reményében is megkelle csalódnia, ezen egyetlen közös jövedelemforrástól is el kellett esnie, mert a vármegye közigazgatási bizottságának erdészeti albizottsága 391—1901. szám alatt egy oly határozatot hozott, mely ha fel nem oldatik, birtokosaink nem tudják megtartani a haza járó marhacsordát: s akkor aztán előre elkészíthetik

a koldusbotot, mert az ősiektől oly sok vérrel öntözött földön nem tudják magukat fentartani!...

Az előbb említett közigazgatási határozattal községünk 28 birtokosának egy-egy letartott erdő-táblája legeltetési tilalom alá vétetett, s miután ezen területek a kétezer holdnyi erdőségekben szétszórva vannak, így az egész helyen lehetetlen tétetett az, hogy a legeltetés tovább gyakoroltassék.

A Nagym. földmívelésügyi miniszter ur 1901. évi szept. hó 3-án így nyilatkozott az országgyűlésen a székelyföldre vonatkozólag:

„Az 1879. évi 31. t.-cz. határain belül lehet a méltányos kívánalmaknak is eleget tenni.”

„A legeltetést nem szabad egyoldalúan felfogni, mert az állattenyésztési szempontokat is figyelembe kell venni.”

De fájdalom! az erdészeti hivatal közegei nem így gondolkoznak. Azok nem ismernek méltányosságot, de sőt még a törvények határait kívül is igyekeznek megzavarításokat eszközölni, legeltetési tilalmazásokat létesíteni épen akkor, midőn a földmívelésügyi miniszter még azon területeket is igyekszik felszabadítani, melyek eddig tilalom alatt voltak: mert átlátta azt, hogy a székelyföldön a közös legeltetés a népre nézve életkérdés.

Tényszerű bizonyíték erre az, a mi velünk történt. Midőn itt a magántulajdon szabad használatát igyekeztek korlátozni, mivel erre paragrafust nem találtak, előkeresték a poros akták közül egy miniszteri rendeletet 1883-ból, s annak az alapján megalkották a káros hatású határozatot. Csak hogy nagyor elhajították a súlyokat, mert az általuk idézett miniszteri rendelet „a véderdők, valamint a futóhomokon és feltétlen erdőtalajon álló erdőkre és az azokban gyakorolt káros legeltetések betiltására” vonatkozik.

Igen, a mi tulbusz az erdészeti hivatalnokaink ezen miniszteri rendelet alkalmazásával nem annak szellemét és célját tekintették, mert hiszen abban erősen hangoztatva van az, hogy: „figyelembe veendő a közérdek által követelt erdőfentartás” és „szem előtt tartandó a közjó előmozdítása.”

Neveléses dolog, hogy a határozat indokál azt hozzák fel, hogy: „a legeltetésnek gyakorlása még a talaj termőképességét is veszélyezteti.”

Hiszen itt egy kétezer holdas területről van szó, a hol a közbirtokosságnak 100—150 drb marhából álló haza járó csordája jár legelni, és így a legeltetési időny alatt is nagyon ritkán fordul elő az, hogy az a kicsiny csorda egy helyen többször is elmenjen; sőt miután a letartott erdők néha alig 4—5 ö szőlesek és 3—400 öl hosszúnak, azokon a kis területeken a csorda csak átvonul a nélkül, hogy az ott járássa a gyepes talajt feltörné, vagy a sarhajtasokat lenné: — mert a nagy területen mindenütt gazdag legelőre találunk a marhák!

Hogy mennyire kétségbe van esve községünk lakossága ezen legeltetési tilalom miatt, leginkább bizonyítja az, hogy azon erdőbirtokosok, kiknek erdeje tilalom alá vétetett, egy nyilatkozatot irtak alá, melyben ki mondják, hogy lemondnak az erdejükről, tegyenek vele a mit akarnak, tegyék rá a kezét a vármegyei erdőhivatal: csak a község birtokosságát ne foszadják meg a haza járó marhacsorda fentarthatásától, — mert ezzel a szegény nép szájából kiveszik a mindennapi kenyeret.

Szomorú világot vet állapotainkra az, hogy ezen felette káros hatású határozat megsemmisítése érdekében sem előljárásunk, sem községi képviselőnk nem tett egy árva lépést is...

„Hol vagy Ádám!”

Végre most, a tízenkettedik órában közbirtokosságunk megmozdult, életjelt adott magáról, mivel mint halljuk, pénteken, márc. 28-án közgyűlést tartott, s itt határozott arra nézve, hogy a sérelmes intézkedés ellen jogorvoslás kerestessék a magas kormánytól.*)

Bízva ügyünk igazságában és a Nagym. földmívelésügyi miniszter urnak a székelység iránt eddig is tapasztalt jóakaratu támogatásában, hiszszük, hogy felajdulásunk nem fog a pusztában elhangzó szó lenni, hanem sérelmünk orvoslást talál. F. A.

*) A határozatról várjuk az értesítést.

Szerk.

Kiadólap tulajdonos: Ifj Jancsó Mózes.
Főelölts szerkesztő: Vajna Károly

Hirdetések.

ÁROK BALÁZS

első építő iparos Kézdivásárhelyen.

Elvállalok minden szakszerű épületeket és javításokat. Épületek vezetését, akár átlag, akár napidíjra, jutányos árak mellett. Épületek rajzait teljesen díjtalanul vállalom el.

Kérem a mélyen tisztelt építető közönség hazafias pártfogását.

Tisztelettel:

Árok Balázs,
építő iparos.

(67. 1—3.)

Lakásom a Kovácszerben.

Budapesti Napló

főszerkesztő:
Vézi József.

Felelős szerkesztő:
Braun Sándor.

Magyarország legnépszerűbb, legkedveltebb, legoliosabb napilapja.
Ujabbán állandó dísz gyanánt magához csatolta

Jókai Mór

regész irodalmi munkásságát.

JÓKAI MÓR-nak

a Budapesti Naplóban most folyik

„A MI LENGYELÜNK”

ezimű regényét már 2 hét múlva történendő befejezése után,
tehát az egész regényt

ingyen

megküldi valamennyi előfizetőinek.

Április elején ismét

új JÓKAI regényt

közl a BUDAPESTI NAPLÓ

„UJ SZÁZAD”

ezimen, amelyet a koszorus író a napokban befejez.

Előfizetés: egész évre 28 kor. (14 frt), félévre 14 kor.
(7 frt), negyedévre 7 kor. (3 frt 50 kr), egy hónapra 2 kor.
40 fillér (1 frt 20 kr.)

A BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala.

VIII., József-körút 18.

(63. 2—3.)

Találkozás az utcán.

Isten álgyon, hová még Mária?

Megyek a gőzfürdőbe viszem a tekintetes
ur ingeit tégláztatni.

Hát tégláznak ott?

Hogyne, a gőzfürdős ur berendezte a mosókony-
háját intézetnek és Budapestről hozott egy tég-
lázó nőt, a ki fájinul tégláz, te még nem is tudod?

Aniska tik nem küldtetek még tégláztatni?

Pedig már elhírelték az urak a bótokba és
hivatalokba, hogy milyen szépen és fájinul tégláz.

Enismegmondom a naicságának, hogy külgye
oda téglázzni a ruhákat.

Szervusz, mert sietek!

(52. 4—4.)

HIRDETÉS

A kászon-altizi fehérkői borviz-forrás
10 évre haszonbérbe kiadó, értekezni
lehet Dávid Gyulánál Kézdivásárhelyt.

Ezen borviz egyike a székelyföldi ásványvizeknek, mely párat-
lan a maga nemében, s az 1890. évben lett Dr. Lengyel Béla egye-
temi ny. r. tanár által vegyelemzőve, ez okból a fehérkői Szent
István-forrás vizét a vizek legjelesebbjei közé sorolta, földes sava-
nyuviz, dus gazdag kötött szénsav tartalmánál fogva kitűnő borral,
vagy szyluppal vegyítve, hatása mind gyógyszer vese, lép, máj,
gyomor, hökhurut, sőt hughólyag kövesedésnél különös hatás-
sal bír.

(26. 11—12)

A Kisbirtokosok orsz. föld- hitelintézete

kisebb birtokosoknak bekebelezés mellett ad hosszabb, rövidebb törlesztésű
kölcsönöket.

Segélyt fenállása óta

23262

kölcsönvő vette igénybe, kiknek összesen

73,407.300 korona

kölcsönt fizetett ki.

Az intézet kölcsöneinek természetű és módozatai felől mindenkinek ad
szívesen felvilágosítást.

Egyszerű levélbeli kérdésre mindenki kaphat utbaigazítást s a felek
kértére az intézet mérsékelt díjért a kölcsönök bekebelezése és lebonyolítása
körül toendőkkel is elvégezteti, sőt a költségeket is előlegezi.

A kik e kölcsönök iránt érdeklődnek, forduljanak közvetlenül az in-
tézethez Budapest, Bálvány-utca 19. szám alatt.

(68. 1—1.)

Mc Cormick Harvesting Maschine- Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

Kéveköto aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészkűlök

„Daisy” marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kévekötofonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat
nem kérdezte. Olesó tartalékreszek óriási raktára.
Tessék mintakönyvet kérni!

Willia n J. Stillman

igazgató.

(48. 4—18.)

Bud pest,

V. ker., Váci-ut 30. sz.

Évi termelés: 362000 gép.